

**МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ГІТАРА (ФАХОВИЙ)»
1–4 КЛАСИ
ДЛЯ МУЗИЧНИХ ЛІЦЕЇВ**

*Рекомендовано науково-методичною радою
Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти
Протокол № 1 від «03» квітня 2026 р.*

**Укладач модельної навчальної програми
«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ГІТАРА (ФАХОВИЙ)»:**

ДРОЗДОВА доцентка кафедри виконавських дисциплін № 2, викладачка
Олена коледжу Київської муніципальної академії музики імені
Олегівна Р. М. Глієра, спеціалістка вищої категорії, викладачка-
методистка, кандидатка мистецтвознавства, членкиня
Національної всеукраїнської музичної спілки

ЗЕМСЬКИЙ викладач народного відділу Одеського державного
Дмитро музичного ліцею імені професора П. С. Столярського,
Володимирович спеціаліст вищої категорії

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Модельна навчальна програма «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ГІТАРА (ФАХОВИЙ)» для 1 – 4 класів музичного ліцею (далі – *модельна навчальна програма*) розроблена для учнів музичних ліцеїв з урахуванням вимог, передбачених Стандартом початкової музичної освіти, що здобувається одночасно з початковою та базовою середньою освітою (наказ Міністерства культури та інформаційної політики України від 29.07.2024 № 524) та Типовою освітньою програмою для 1 – 9 класів музичних ліцеїв (наказ Міністерства культури України від 29.08.2024 № 616).

Змістом навчального предмета є система теоретичних знань та практичних вмінь, яка забезпечить оволодіння *навичками гри на класичній гітарі учнями інструментальних відділів*, що передбачає розвиток природних здібностей та обдарувань учнів з урахуванням їхніх вікових можливостей, інтересів і потреб. Опанування модельної навчальної програми спрямовано на формування в учнів початкових навичок гри на гітарі як фахових мистецьких компетентностей, достатніх для продовження навчання на другому етапі (5 – 9 класах) початкової спеціалізованої мистецької освіти.

Модельна навчальна програма визначає мету та завдання навчання, обумовлені особливостями вивчення дисципліни, перелік основних компетентностей, пропонує рекомендовані форми та засоби для поточного та підсумкового контролю, рекомендації щодо їх проведення, а також окреслює критерії оцінювання рівня досягнень і результатів навчання учнів.

Мета вивчення навчального предмета «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ГІТАРА (ФАХОВИЙ)» – розвиток фахових компетентностей початкового рівня, а саме:

1) **виконавська компетентність:** здатність виконувати сольо, зокрема публічно, інтерпретувати музичні твори відповідної складності, проводити самостійно репетиційний процес;

2) **музична теоретико-практична компетентність:** розвиток музичного слуху, пам'яті, інтелекту – здатність інтонувати, розпізнавати, структурувати, аналізувати, систематизувати, відтворювати, моделювати музичні побудови, здатність практично застосовувати комплекс знань, умінь та навичок з музично-теоретичних предметів;

3) **загальномузична компетентність:** здатність розуміти, розпізнавати, називати, характеризувати засоби музичної виразності, жанри, форми творів народної та академічної музики, форми та види музичного виконавства.

Метою навчальної програми є гармонійний розвиток індивідуальних здібностей учнів, раннє виявлення комплексу музичних здібностей, розвиток музичного слуху, пам'яті, відчуття ритму, інтонування, формування основних знань та навичок гри на класичній гітарі, а також підготовка учнів до виконання музичних творів, формування базових творчих виконавських компетентностей, визначених Стандартом початкової музичної освіти.

Мета навчальної програми реалізується через комплекс системних музичних практичних завдань:

– оволодіння учнем комплексом професійних навичок гри на класичній гітарі з правильною посадкою, якісним звуком та чистою інтонацією; усвідомлення зв'язку між правильно сформованими ігровими рухами та якісним звуковидобуванням;

– робота над загальною постановкою учня, відпрацювання ігрових рухів, формування самоконтролю над м'язовими відчуттями, розвиток координації рухів правої та лівої руки;

– вдосконалення звуковидобування та чистоти інтонації, формування уявлень про якісний гітарний звук, робота над тембровою палітрою;

– формування нових знань, умінь та навичок, необхідних для створення музичних образів за допомогою засобів музичної виразності;

– розвиток художньо-образного мислення через формування вміння емоційно сприймати та відтворювати на гітарі музичні твори;

– формування потреби в постійному розвитку та розширенні культурного світогляду, розвитку музичного смаку, цікавості до гітарного виконавства та музичного мистецтва загалом, спонукання до вияву патріотичних почуттів, активної участі в освітньому процесі, комунікації з іншими викладачами та учнями;

– формування вміння свідомо та якісно організовувати самостійні домашні заняття, розвиток відповідальності за навчальні результати, робота над концентрацією уваги;

– розвиток навички читання нот з листа, практичне використання знань музичної грамоти, умінь та навичок гри для точного відтворення на гітарі незнайомого нотного тексту;

– всебічний розвиток особистості учня / учениці, розвиток творчої ініціативи, формування самостійного музичного мислення;

– робота над артистизмом, умінням поводитися на сцені, здатністю опановувати себе та тримати сценічну витримку під час концертного виступу.

Компетентності, які мають бути сформовані:

Виконавська компетентність:

Знати:

1. Музичні тексти творів навчального репертуару.
2. Основні виконавські рухи і прийоми, правила виконавської постави рук.
3. Основи будови та принципи гри на гітарі.
4. Основи сольного виконавства.
5. Особливості виконавської постави з гітарою.
6. Правила звуковидобування на гітарі (гра з підставкою).

Уміти:

1. Застосовувати під час виконання музичних творів опановані ігрові рухи.
2. Демонструвати точність інтонування, виконання штрихів, інших засобів музичної виразності.
3. Застосовувати слуховий контроль як метод роботи над інтонуванням під час вивчення та виконання музичного твору.

4. Відтворювати на гітарі нотні тексти (твори або партії) з дотриманням редакторських позначок.

5. Читати з аркуша прості музичні тексти.

6. Самостійно опрацьовувати розібрані під наставництвом викладача музичні твори.

7. Виявляти сміливість і впевненість під час публічних виступів, дотримуватися сценічної культури поведінки на сцені (атестаційне та концертне виконання).

8. Аналізувати власні незначні виконавські труднощі та знаходити їх рішення за допомогою викладача.

9. Правильно доглядати за гітарою.

Мати навички:

1. Стійкої виконавської поведінки.

2. Розпізнавання та відтворення художньо-стилістичних особливостей музичних творів.

3. Застосування прийомів виконання на гітарі в межах програми навчання та в правильній поставі.

4. Виконання технічних вправ відповідної складності.

5. Чистоти інтонування під час виконання вивчених музичних текстів.

6. Емоційного виконання музичних творів відповідно до їх характеру та образності.

7. Самостійного корегування власних простих виконавських труднощів.

Розуміти:

1. Музично-виконавські терміни.

2. Художньо-образний зміст виконуваних музичних творів.

3. Власну відповідальність за результат як виконавця.

4. Цінність виконання української академічної, народної (в обробках та автентичної) музики для виховання українського професійного музиканта.

5. Важливість самоорганізації та самостійної роботи поза навчальним класом для досягнення успіхів у навчанні.

6. Необхідність подальшого навчання на другому етапі початкової мистецької освіти.

Ставлення:

1. Пишається собою як представником української музичної виконавської спільноти.

2. Поважає думку викладача, дослухається до зроблених ним/нею конструктивних зауважень до результатів опанування модельної навчальної програми, прагне їх врахувати.

3. Виявляє цікавість до навчання та усіх форм музичного виконавства відповідно до вимог програми.

4. Поводиться відповідально під час навчання та самостійної підготовки, виявляє повагу до викладачів та інших учнів.

Музична теоретико-практична компетентність:

Знати:

1. Основи музичної грамоти та музично-теоретичну термінологію в межах навчальної програми з гітари.

2. Правила запису вивчених знаків нотного письма (музична графіка).

3. Правила, принципи та можливості простих побудов (музичний синтаксис).

4. Елементи музичної фонетики та морфології в межах навчальної програми.

5. Засоби музичної виразності та їх вплив на характер музичного твору.

Уміти:

1. Відтворювати вивчені ритмічні малюнки у відповідних темпах.

2. Створювати усно та письмово невеликі музичні побудови, музичний супровід (акомпанемент), мелодію на заданий ритм, текст.

Мати навички:

1. Розпізнавання в музичному тексті вивчених елементів музичної фонетики, морфології та синтаксису.

Розуміти:

1. Важливість музично-теоретичних знань для формування майбутнього музиканта.

2. Значення засобів та елементів музичної мови для відтворення художніх образів у музичних творах, зв'язок між змістом та музично-виразовими засобами у творенні відповідної образності.

Ставлення:

1. Виявляє готовність до публічного демонстрування своїх музично-теоретичних знань.

Загальномузична:

Знати:

1. Первинні музичні жанри, ключові ознаки їх музичної мови.

2. Музичні твори та їх авторів відповідно до програми.

3. Роди, види і жанри української народної музики та їхні характеристики.

4. Основні склади музики: монодичний, гомофонно- гармонічний, хоральний, поліфонічний.

5. Зразки української народної музики.

6. Основні ознаки виконавської культури усної і писемної музичної традиції, різних видів мистецтв, вокальної та інструментальної музики;

7. Різницю між фольклорною та академічною традицією.

Уміти:

1. Правильно тлумачити, вимовляти і писати вивчені музичні терміни в межах навчальної програми.

Мати навички:

1. Аудіювання (слухання) музики, розмірковування та висловлювання щодо прослуханих музичних творів або їх фрагментів.

2. Стеження за звучанням нескладних музичних творів за нотами.

Розуміти:

1. Музику як один з видів мистецтв, її значення і роль у житті людини та народу.

2. Музику як дієвий засіб вияву національного патріотизму.
3. Образний зміст прослуханих творів.
4. Специфіку побудови та особливостей музичної мови у народнопісенних зразках.
5. Необхідність продовження автентичної музичної традиції.
6. Розмаїття музичного мистецтва та своєрідність української народної музики.
7. Зв'язок музики з іншими видами мистецтва.
8. Важливість слухання музики, своєї участі в активному і пасивному музикуванні для набуття власного музичного досвіду.

Ставлення:

1. Виявляє зацікавлення до пошуку та слухання музики.
2. Виявляє любов до музики загалом та української музики зокрема.
3. Милується красою музичних творів, має власні музичні уподобання.
4. Співпереживає почутому та виявляє емоційні реакції на музичні твори.

Підходи та принципи навчання. Нормативний зміст навчальної модельної програми базується на принципах національної спрямованості та діяльнісному пізнанні українського мистецтва як значущого, різноманітного та унікального за змістом і формами феномену, на елементах визнаних світових гітарних шкіл (Д. Агуадо, М. Каркассі, Ф. Сор, Ф. Таррега, Е. Пухоль, А. Сеговія, Ч. Дункан) та доробку і традиціях української гітарної школи (Я. Пухальський, К. Смага, В. Козлін, М. Михайленко, О. Ходаковський, В. Доценко тощо). Навчання гітарному звукоутворенню засновується на поступовому опануванні способів, прийомів гри, що спираються на базові методичні позиції авторських шкіл. Здатність аналізувати та систематизувати наявний та власний викладацький досвід, документувати результати роботи надає можливість викладачам розробляти авторські методичні підходи в рамках освітнього процесу. Розробка методів може ґрунтуватися на принципах цілісності, структурності, функціональної визначеності, зворотного зв'язку, художньо-діяльнісного підходу, педагогічному стимулюванні пізнавального інтересу.

З метою удосконалення навчального процесу в модельній навчальній програмі регламентовано застосовування різноманітних за формами та змістом **методів навчання:**

- *формами* – пояснювально-ілюстративного, спонукально-аналітичного, самостійно-творчого;
- *змістовною наповненістю* – слухового, рухового, образно-асоціативного (художнього) тощо.

Враховуючи, що модельна навчальна програма реалізує частину обов'язкових результатів навчання Стандарту початкової музичної освіти, що здобувається одночасно з початковою середньою освітою (виконавська, музична теоретико-практична, загальномузична), її зміст пов'язаний із застосуванням під час навчання результатів таких модельних програм як модельні навчальні програми з навчальних предметів: «Сольфеджіо», «Слухання музики». Успішне опанування компетенцій гри на гітарі має

інтегруватися з результатами знань, вмінь, навичок, розуміння та ставлення музично-теоретичних предметів.

Модельна навчальна програма включає орієнтовну послідовність досягнення навчальних цілей, вимоги до обов'язкових очікуваних результатів навчання, пропонований зміст, види навчальної діяльності для учнів 1 – 4 класів з навчального предмета «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ГІТАРА (ФАХОВИЙ)».

Основною формою організації освітнього процесу є індивідуальні заняття у формі уроків. Плануючи урок, необхідно визначити, яка навчальна інформація, методи чи способи дії та на якому рівні мають бути засвоєні. Під час планування уроку слід визначати види навчальної діяльності учнів з використанням компетентнісного та діяльнісного підходів.

Програму навчального репертуару здобувача освіти слід komponувати з *різностильових творів* (доби Ренесансу, Бароко, Класицизму, Романтизму, сучасних музичних напрямів – блюз, джаз, фінгерстайл, поп, рок тощо) на основі класичних виконавських способів і форм. Рекомендовано включати до програми твори українських композиторів або обробки українського мелосу.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА 1 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 1		
Знає будову, стрій гітари. Тримає інструмент у правильному положенні.	Ознайомлення з будовою гітари (частини інструмента, їхнє призначення). Основні принципи правильного положення інструмента та постановки рук.	<i>Демонстрація</i> положення інструмента та <i>виконання</i> простих <i>вправ</i> для освоєння правильної посадки та постановки рук.
Знає основи нотної грамоти.	Ознайомлення з нотним станом та застосуванням основних принципів нотної грамоти в прочитанні музичного тексту.	<i>Вивчення нот, тривалостей, позначок нотної грамоти. Гра</i> на відкритих струнах, читання нот, <i>слухові вправи</i> .
Показує гру прийомом <i>tirando</i> .	Первісне засвоєння прийому гри <i>tirando</i> . Основні принципи звуковидобування.	Виконання <i>вправ</i> та простих творів на закріплення навичок гри прийомом <i>tirando</i> . <i>Вправи</i> на розвиток незалежності рухів пальців. Виконання простих <i>n'ес</i> .
Показує точність відтворення та розпізнавання простих ритмічних малюнків. Орієнтується у визначенні основних розмірів.	Робота над освоєнням та розпізнаванням різних комбінацій простих ритмічних малюнків. Ознайомлення з основними розмірами (2/4, 3/4, 4/4).	Виконує <i>ритмічні вправи</i> на повторення та відтворення (клацання, плескання, простукування тощо), <i>спів під метроном, слухові тренування</i> .
Модуль 2		
Показує початкове володіння штрихами <i>staccato</i> та <i>legato</i> . Демонструє зв'язність звуковедення гри на одній струні.	Первісне засвоєння гри гам штрихами <i>staccato</i> та <i>legato</i> , виконання їх різними ритмічними малюнками.	Виконання <i>гам</i> (C-dur, G-dur у першій позиції) штрихами <i>staccato, legato</i> та різними ритмічними малюнками. <i>Гра під метроном. Вправи</i> на координацію рук.
Застосовує гру в різних позиціях.	Ознайомлення з аплікатурою гри в різних позиціях.	<i>Виконання вправ</i> та <i>творів</i> на засвоєння гри в різних позиціях.
Інтонує, намагається дотримуватися постійної якості звучання.	Контроль чистоти інтонації виконання.	<i>Виконання вправ</i> на контроль сили натискання на струни.
Використовує основи динаміки для передачі характеру звучання.	Основи динаміки та артикуляції. Ознайомлення з поняттями <i>piano i forte</i> .	<i>Гра</i> з варіаціями гучності.
Передає емоційне наповнення виконуваних творів.	Виконання творів різного емоційного наповнення (мажор та мінор).	<i>Передача емоційного характеру твору</i> (веселий, сумний, урочистий) під час гри.

Програмні вимоги до учнів 1 класу: гами в першій позиції, 5 – 6 етюди, 7 – 9 п'єси.

Приклад програми перевідного екзамену:

1. Е. Андресен. Бранль (танок).
2. Укр. нар. пісня «Грицю, Грицю до роботи».
3. Р. Бушар. Ляльки.
4. Ф. Карулі. Вальс.

2 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 3		
Демонструє свободу рухів при правильному звуковидобуванні та положенні пальців.	Свобода рухів, правильне положення пальців та контроль звуковидобування.	<i>Виконання гам</i> на розслаблення, координацію рук.
Демонструє плавність руху під час зміни позиції лівою рукою.	Освоєння гри в різних позиціях. Перехід між позиціями без втрати якості звуку. Основні положення засвоєння техніки зміни позиції лівої руки.	Гра <i>творів</i> з переходом позицій лівої руки, <i>виконання вправ</i> на плавний перехід між нотами.
Вміє розбирати музичний текст, використовуючи основні знання нотної грамоти. Самостійно визначає елементарні варіанти аплікатурних рішень.	Основи самостійного розбору нотного тексту (музичний текст, ритм, аплікатура).	Самостійний <i>розбір</i> заданих фрагментів музичного твору.
Показує початкові лінії <i>crescendo, diminuendo</i> відповідно логіці фразування твору.	Основи звукової виразності (<i>crescendo, diminuendo</i>).	<i>Виконання</i> простих динамічних <i>вправ</i> (співставлення <i>piano</i> та <i>forte</i> , хвилеподібні <i>crescendo, diminuendo</i>).
Грає акордові послідовності простих гармонічних супроводів.	Основи акордової техніки.	Гра акордових послідовностей з відпрацюванням плавності та точності рухів лівої руки та одночасності роботи пальців правої руки.
Виконує натуральні флажолети в музичних творах.	Натуральні флажолети.	<i>Ознайомлення з технікою виконання натуральних флажолетів.</i>
Показує нескладні форми тембральних співставлень.	Перші спроби зміни тембру.	<i>Виконання вправ</i> на відпрацювання руху правої руки під час зміни тембру.
Модуль 4		
Розуміє прості елементи будови музичної форми (мотив, фраза, кульмінація).	Ознайомлення з елементами будови музичної форми. Робота над структурним сприйняттям твору.	<i>Аналіз</i> музичних творів, <i>поділ</i> мелодії на мотиви та фрази, <i>пошук</i> кульмінації.
Відтворює різні види прийому <i>legato</i> (<i>висхідне, низхідне</i>) у контексті виконуваного твору.	Попереднє ознайомлення з прийомом <i>legato</i> .	<i>Виконання простих вправ</i> для освоєння прийому <i>legato</i> .
Володіє різними видами ритмічного поділу (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>).	Ознайомлення з ритмічними малюнками різного ритмічного поділу.	<i>Виконання вправ та гам</i> на <i>дуолі, тріолі, квартолі</i> .
Рельєфно показує зміну динамічних відтінків у контексті художнього образу твору.	Розширення палітри динамічних відтінків (<i>mp, mf, pp, ff</i>).	<i>Виконання творів</i> з відпрацюванням атаки звуку відповідно динамічного розвитку.

Показує темпові відхилення.	Темпові відхилення (<i>ritenuto, ritardando</i>). Формування основ агогіки.	Робота над пришвидшенням та уповільненням під час фразування.
Використовує основні прийоми гри <i>tirando</i> і <i>apoyando</i> .	Первісне засвоєння прийомів <i>tirando</i> та <i>apoyando</i> , відмінності між ними.	Виконання вправ на закріплення навичок гри <i>tirando</i> та <i>apoyando</i> . Виконання простих творів, в яких використовуються ці техніки. <i>Вправи</i> для розвитку незалежності пальців.
Виконує різні види технік (арпеджіо, акорди, гамоподібна техніка тощо) окремо та в рамках одного твору.	Освоєння різних видів технік (арпеджіо, акорди, гамоподібна техніка тощо).	Виконання <i>n'es</i> на різні види техніки.
Грає двоголосся, чує лінії голосоведення.	Нескладні твори з елементами поліфонії.	Робота над музичними творами з елементами поліфонії, аналіз голосоведення. Грає окремо різні голоси.

Програмні вимоги до учнів 2 класу: 4 – 6 етюдів, 8 – 10 п'ес.

Приклад програми перевідного екзамену:

1. Г. Санз. Еспаньолета.
2. Укр. нар. пісня «Їхали козаки», обр. Ю. Шинкаренко.
3. Ф. Сор. Анданте.
4. Ж. Монтрей «Танго для Маріо».

3 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 5		
Демонструє динаміку в опануванні початкових виконавських навичок.	Подальша робота над постановкою ігрового апарату, удосконаленням звуковидобування, інтонацією, ритмом, координацією рухів.	Грає <i>вправи</i> на вдосконалення якості звуковидобування, координацію рухів, контроль ритму. <i>Вправи з метрономом</i> .
Грає та читає більш складні нотні тексти із застосуванням більш широкого діапазону позиційності лівої руки.	Розширення діапазону нотного читання.	Освоєння читання нот у різних позиціях на основі <i>гам, етюдів, вправ</i> .
Контролює рівномірність, інтенсивність та швидкість коливань лівої руки.	Формування елементарних навичок прийому <i>vibrato</i> .	Виконання <i>вправ</i> на розвиток <i>vibrato</i> , застосування прийому у творах для підсилення емоційного забарвлення звуку.
Відтворює різні види прийому <i>legato</i> (<i>висхідне, низхідне</i>) та <i>glissando</i> в контексті виконуваного твору.	Подальше освоєння основних прийомів гри: <i>legato</i> (<i>низхідне, висхідне</i>), <i>glissando</i> .	<i>Виконання технічних вправ, етюдів, поступове ускладнення прийомів</i> у творах.
Контролює якість звуковидобування та	Опанування початкових форм прийому <i>barre</i> .	

м'язового напруження під час використання прийому <i>barre</i> .		
Виконує різнохарактерні та різностильові мініатюри.	Розширення кола художніх творів малої форми.	<i>Аналіз музичного тексту, пошук художніх засобів виразності.</i>
Модуль 6		
Знає структуру твору великої форми. Дотримується темпової та смислової єдності під час гри.	Ознайомлення з творами великої форми (варіації, сонатина).	<i>Аналіз форми твору, тематизму. Розучування та виконання варіацій, сонатин.</i>
Розуміє драматургію твору та значення його кульмінації.	Осмислення драматургії музичного твору, розуміння кульмінаційних моментів.	<i>Виконання вправ на динамічне нарощування сили звуку, пошук кульмінації у творах, виразне виконання.</i>
Передає та відчуває характер твору за допомогою опанованих засобів музичної виразності.	Робота над виразністю й активністю виконання музики різного характеру.	<i>Виконання творів з різними емоційними відтінками, робота над артикуляцією та інтонацією.</i>
Дотримується культури поведінки на сцені.	Робота над концертною виконавською практикою.	<i>Підготовка до концертного виступу, участь у концертах та прослуховуваннях.</i>

Програмні вимоги до учнів 3 класу: 5 – 6 етюдів, 6 – 7 п'єс (дві – великої форми).

Приклад програми перевідного екзамену:

1. Р. де Візе. Менует.
2. Укр. нар. пісня «Вийди, вийди, Іванку», обр. Ю. Шинкаренко.
3. Й. К. Мерц. Анданте.
4. М. Каркасі «Полювання».

4 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 7		
Витримує швидкість темпу, контролює рівність звучання, прагне до динамічної та ритмічної подібності звуків.	Первісне засвоєння навички гри прийомом <i>tremolo</i> .	Виконання вправ на освоєння навичок гри прийомом <i>tremolo</i> .
Показує якість виконання опанованих прийомів гри.	Продовження роботи над якістю та технічною точністю виконання прийомів <i>vibrato</i> , <i>pizzicato</i> , <i>legato</i> , натуральних флажолетів.	<i>Виконання вправ та творів на відпрацювання прийомів <i>vibrato</i>, <i>pizzicato</i>, <i>legato</i>, натуральних флажолетів.</i>
Показує якість звучання штучних флажолетів.	Ознайомлення зі штучними флажолетами.	Освоєння <i>техніки</i> виконання штучних флажолетів.
Демонструє точність акцентування та ритмізації мелізмів, що виконує.	Ознайомлення з основними видами мелізмів (форшлаг, трель, мордент) та їх правильним практичним застосуванням.	Гра вправ на відпрацювання мелізмів у творах.
Модуль 8		
Контролює рівність, якість звучання та відсутність	Освоєння різних варіантів арпеджіо, їх використання	<i>Виконання вправ на арпеджіо, поступове</i>

м'язової напруги в помірно-швидких темпах.	у творах.	ускладнення схем.
Читання з листа.	Розвиток навичок швидкого сприйняття нотного тексту, орієнтація у нотному стані.	Виконання вправ на читання нот з листа, робота над миттєвим розпізнаванням нот і ритмічних малюнків.
Виконує твори з двома та більше голосами.	Подальша робота над творами поліфонічного складу. Освоєння принципів поліфонічного мислення.	Аналіз голосоведення. Спів окремих тем. Робота над якістю та рівністю звуковедення тематизму.
Передає з усвідомленням музично-образну складову твору, який виконує.	Виконання творів з усвідомленим розумінням їхнього художнього змісту.	Аналіз стилю та характеру твору, пошук засобів виразності, робота над динамікою та агогікою.

Програмні вимоги до учнів 4 класу: гами до 4-х знаків включно (в аплікатурі А. Сеговії), 4 – 5 етюдів, 5 – 6 п'єс (із них 1 – 2 – поліфонічні, обов'язково твір з початковою поліфонією).

Приклад програми перевідного екзамену:

1. Дж. Доуленд «Стрибок місіс Вінтер».
2. Ф. Карулі. Рондо.
3. Ф. Тарега «Сльоза».
4. Е. Йорк «Королівський сливовий пудинг».

III. ФОРМИ І ВИДИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня / учениці та процес їх досягнення. Задля здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 1 – 4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання треба виокремлювати **об'єктивні результати навчання** (знання та навички оперування знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності) та **особисті надбання** (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результатів навчання, що відображено в модельній навчальній програмі.

Отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

– **формувального оцінювання**, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;

– **підсумкового оцінювання**, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими результатами навчання в розрізі компетентностей, визначеними Стандартом початкової музичної освіти.

У перших двох класах застосовується **вербальне оцінювання**, яке надається у формі словесних характеристик. Учніям надається зворотній зв'язок без використання балів.

Викладач може самостійно визначати форму, спосіб, зміст, час виконання навчально-пізнавальної діяльності і фіксувати їх. Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів базуються на постійному спостереженні за їхнім індивідуальним розвитком у процесі навчання.

Головна мета контролю – знайти ефективні способи досягнення кожним учнем/ученицею необхідних результатів навчання та вдосконалення виконавських навичок гри на класичній гітарі. Оцінюється прогрес учня/учениці у засвоєнні технічних прийомів гри, що дозволяє викладачеві адаптувати освітній процес. Він сприяє відстеженню індивідуального розвитку, опануванню компетентностей модельної навчальної програми та формуванню індивідуального напрямку навчання.

Викладач самостійно проводить **поточний контроль**, аналізуючи опанування учнем/ученицею навчального матеріалу, якість виконання технічних вправ та творів, а також, за потреби, коригуючи педагогічні підходи. Поточний контроль може здійснюватися під час навчальних занять (поурочний контроль). Викладач самостійно проводить поточний контроль, аналізуючи опанування учнем/ученицею навчального матеріалу та за потреби корегуючи педагогічні підходи в освітньому процесі. Контроль сприяє відстеженню індивідуального розвитку, опануванню компетентностей програми та формуванню індивідуального напрямку навчання.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці кожного навчального року у формі іспиту. Учень/учениця, складаючи іспит з фаху, виконує певний обсяг творів напам'ять, що демонструють рівень володіння інструментом. Підсумковий контроль проводиться з урахуванням його/її прогресу протягом року, перевіркою набутих компетентностей у техніці виконання, музичній виразності та художній інтерпретації творів. Оцінювання підсумкового контролю враховує всі аспекти навчання, включаючи технічну вправність, динамічний контроль, фразування, стильове розуміння, передачу художнього образу та сценічну впевненість відповідно до вікових та індивідуальних можливостей учня.

Під час обговорення виступів учнів необхідно *звертати увагу на*: чистоту інтонації; якість звука; темпові та метроритмічні неточності; наявність текстових помилок; емоційність виконання твору; технічний рівень виконання; музикальність і образність виконання.

Під час **оцінювання виступу учня/учениці на підсумковому контрольному заході** (іспиті) необхідно додатково враховувати такі *змістові аспекти*: формування і розвиток ігрового апарату; робота над якісним звуковидобуванням; емоційно-образне виконання творів; розвиток навички читання з листа; розвиток вміння підбирати на слух; формування самостійності під час виконання домашніх завдань.

Підсумковий контроль проводиться в першому семестрі навчального року та складається з *технічного заліку та академічного концерту*:

- для учнів 1 класу: *технічний залік відсутній, академічний концерт* – виконання 3 нескладних творів за вибором викладача (2 семестр);
- для учнів 2 – 4 класів: *технічний залік* – виконання 1 гами та 2 етюдів;
академічний концерт – виконання поліфонічного твору та п'єси кантиленного складу.

Підсумковий контроль здійснюється після завершення кожного навчального року у формі **іспиту**, на якому перевіряються досягнуті учнем результати та їх

відповідність конкретним нормативним результатам навчання. Програмні вимоги до технічних заліків та іспитів зазначені в таблиці:

КЛАС	ТЕХНІЧНІ ЗАЛІКИ	АКАДЕМІЧНІ КОНЦЕРТИ	ІСПИТИ
1	Технічного заліку нема	Прослуховування в 2-му семестрі: гама, етюди, 2 п'єси за вибором викладача.	3 – 4 п'єси
2	Гама, арпеджіо, 2 етюди	Прослуховування в 1-му і 2-му семестрі: 4 п'єси за вибором викладача	1 – 2 п'єси, твір великої форми
3	Гама, арпеджіо, читання з листа, 2 етюди	Прослуховування в 1-му і 2-му семестрах: 4 п'єси за вибором викладача	1 – 2 п'єси, твір великої форми
4	Гама, 2 етюди, читання з листа, терміни	Прослуховування в 1-му і 2-му семестрах: 4 п'єси за вибором викладача	1 – 2 п'єси, поліфонічний твір

IV. ОСНОВНІ ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НА ЗАВЕРШЕННЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

Учень/учениця демонструє такі навчальні результати:

- володіє правильною посадкою, природним положенням гітари, рук і корпусу;
- координує роботу обох рук, дотримується балансу між напруженням і розслабленням м'язів;
- володіє висхідним і низхідним *legato*, арпеджіо різних типів, *tremolo* та вміє комбінувати їх у межах одного твору;
- виконує хроматичні послідовності та гами до трьох знаків у діапазоні 2 октав у ритмічних малюнках;
- виконує глісандо, натуральні флажолети, *pizzicato*;
- демонструє чисте, виразне звуковидобування, вміє варіювати тембр і динаміку;
- формує красивий, співучий, контрольований звук;
- втілює динамічні відтінки та може відтворити *crescendo* та *diminuendo*;
- вміє фразувати, підкреслювати кульмінації, логіку розвитку музичного образу;
- орієнтується на грифі гітари в межах 7 позицій;
- читає нотний текст творів початкового та середнього рівня складності;
- володіє базовими знаннями музичної термінології, динамічних і темпових позначень;
- вміє користуватися метрономом і зберігати єдність пульсу під час виконання;
- вміє самостійно працювати над нотним матеріалом, визначати складні місця та способи їх подолання;
- усвідомлює залежність виконавського результату від регулярності занять та якісного опрацювання;
- аналізує власне виконання, оцінює досягнення та недоліки;
- проявляє творчу ініціативу, інтерес до гітарної музики та бажання вдосконалювати навички;
- має досвід участі в концертах, відкритих уроках і конкурсах.

ДОДАТОК

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТВОРІВ ДО МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ГІТАРА (ФАХОВИЙ)» 1–4 КЛАСИ ДЛЯ МУЗИЧНИХ ЛІЦЕЇВ

1 КЛАС

- Агуадо Д. «Модерато»
- Брауер Л. Етюди №№ 1–5
- Джуліані М. «Екосез»
- Доменіконі К. «Звукові картинки» № 11, № 13, № 24
- Калатаюд Б. Вальс з циклу «Чотири легкі п'єси для гітари»
- Каркассі М. «Сициліана»
- Каркассі М. «Андантіно»
- Каруллі Ф. Вальс
- Ле Рой А. «Бранль з Пуату»
- Моліно Ф. «Англієць»
- Рак Ш. «Місячне сяйво»
- Рак Ш. «Відлуння»
- Рак Ш. «Старовинний танець»
- Сор Ф. «Алегрето»
- Сор Ф. «Модерато»
- Сор Ф. Етюд
- Таррега Ф. Етюд Ре мажор
- Ширер А. «Маврикійський танець»
- Шинкаренко Ю. «Подольночка»
- Шинкаренко Ю. «Коломийка»
- Шинкаренко Ю. «Вийшли в поле косарі»
- Шинкаренко Ю. «Місяць на небі»
- Шинкаренко Ю. «Чом, чом, не прийшов»

2 КЛАС

- Агуадо Д. Вальс
- Агуадо Д. Етюд № 10
- Брауер Л. Етюди №№ 6–10
- Діабеллі А. Етюд ор. 39
- Джуліані М. «Алегро» ор. 50 № 13
- Джуліані М. «Екосез» ор. 33 № 9
- Джуліані М. «Екосез» ор. 33 № 11
- Доменіконі К. «Танець кота»
- Доменіконі К. «Еквілібратор»
- Доменіконі К. «Ностальгія»
- Кальві К. «Канаріо»
- Каруллі Ф. «Анданте» ор. 241 № 18
- Каруллі Ф. «Андантіно» ор. 241 № 20
- Мерц Й. К. «Адажіо»
- Моліно Ф. «Фанфари»
- Монтрей Ж. «Танго для Маріо»

- Сагрерас Х. Етюд
- Санс Г. «Еспаньолета»
- Сор Ф. «Алегрето» ор. 44 № 2
- Сор Ф. «Андантіно» ор. 44 № 5
- Сор Ф. «Анданте» ор. 44 № 1
- Шинкаренко Ю. «Їхали козаки»
- Шинкаренко Ю. «По садочку ходжу»
- Шинкаренко Ю. «Їхав козак на війноньку»

3 КЛАС

- Агуадо Д. Етюд № 8
- Бах Й. С. Менует BWV 822
- Гендель Г. Ф. Прелюдія До мажор (обр. Н. Крафт)
- Джуліані М. «Ларгето» ор. 50 № 17
- Джуліані М. «Монферіна» ор. 12 № 1
- Каруллі Ф. Вальс ор. 124 № 23
- Каркассі М. «Охота» ор. 59
- Каркассі М. Етюди №№ 2, 3
- Кац Б. «Шкільний Блюз»
- Клейнъянс Ф. «Вальс шоро» ор. 64 № 1
- Ле Рой А. Алеманда «Мій друг»
- Мерц Й. К. «Анданте»
- Паганіні Н. Соната № 26, Менует
- Пухоль Е. Етюд № 1 До мажор
- Савіо І. «Самба Леле»
- Сор Ф. «Андантіно» ор. 44 № 3
- Сор Ф. «Алегрето» ор. 60 № 7
- Таррега Ф. Етюд № 26
- де Візе Р. Сюїта № 12
- Шинкаренко Ю. «Їхав козак за Дунай»
- Шинкаренко Ю. «А ми просо сіяли, сіяли»
- Шинкаренко Ю. «Вийди, вийди Іванко»
- Шинкаренко Ю. «Віють вітри, віють буйні»
- Народна пісня (англійська) «Зелені рукава»

4 КЛАС

- Агуадо Д. «Етюд у тріолях»
- Бах Й. С. «Буре»
- Брауер Л. Етюди №№ 11–15
- Брауер Л. «Останній трюїзм»
- Брауер Л. «Характерний танець»
- Брауер Л. «Мікроп'еси»
- Вайс С. Л. Менует
- де Візе Р. Сюїта № 11, Сарабанда
- де Візе Р. Сюїта ре мінор
- Джуліані М. «Алегрето»
- Джуліані М. «Дивертисмент» ор. 40 № 23
- Доменіконі К. «Троянда у саду»
- Доуленд Дж. «Стрибок місіс Вінтер»
- Зубицький В. «Український танок»

- Каркассі М. Етюдi № 2, № 7
- Каруллі Ф. Вальс ор. 8 № 2
- Каруллі Ф. Рондо ор. 241 № 34
- Каруллі Ф. «Алегрето» ор. 241 № 14»
- Клейнъянс Ф. «Маленький п'ятиструнний танець»
- Кост Н. Романс
- Лозі А. Сюїта ля мінор, «Арія»
- Морейро Х. «Латиноамериканський танець»
- Санс Г. «Павана»
- Санс Г. «Еспаньолета»
- Скарлатті Д. «Соната»
- Скорик М. «Мелодія»
- Сор Ф. Етюдi № 5, № 6
- Сор Ф. Менует № 1
- Таррега Ф. Мазурка «Аделіта»
- Таррега Ф. «Павана»
- Таррега Ф. «Сльоза»
- Щетинський О. «Прелюдія для гітари»
- Шинкаренко Ю. «Взяв би я бандуру»
- Шинкаренко Ю. «Ой, дівченко шумить гай»
- Шинкаренко Ю. «Ой, під вишнею»